Strama Jönköpings län

Samverkan mot antibiotikaresistens

Tertialrapport 2025 T1

2025-06-05

Vi jobbar ANTIBIOTIKA-SMART®

FÖRBÄTTRAR OCH FÖRNYAR

LEDER FÖR HÅLLBARHET

För ett bra liv i en attraktiv region!

Region Jönköpings län

Sammanfattning Regionalt

- I antal förskrivna recept till vår befolkning ligger regionen tredje lägst av alla 21 regioner i Sverige och är en av tre regioner som fortsatt klarar 250-målet
- Andel användning av antibiotika klassat av WHO som Reserve ligger på en låg nivå över tid

Sammanfattning Primärvård

+ Spridningen i recept per 1000 listade minskar mellan vårdcentralerna
+ Andel förstahandsantibiotika vid erysipelas och tonsillit fortsätter öka
+ Utvalda diagnoser vid digitala vårdmöten minskar i antibiotikaförskrivning

– Fyra vårdcentraler har ökat sin antibiotikaförskrivning med >10% senaste året.
– Kvalitetsmålet antibiotika vid akut bronkit försämras: fler får antibiotika trots att akut bronkit inte ska behandlas med antibiotika

Sammanfattning Sjukhus

+ Behandlingsdagar med antibiotika på sjukhus per 100 vårddagar har stabiliserats
+ Kirurg-, urolog- och onkologkliniken minskar sina behandlingsdagar med antibiotika per 100 vårddagar senaste åren
+ Andel förstahandsantibiotika vid samhällsförvärvad UVI utan feber når en toppnotering

– Antal behandlingar med Cafotaxim ökar

Innehållsförteckning

- Regionalt
- Primärvård
- Sjukhus
- Resistensdata

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Hur mycket antibiotika förbrukar våra invånare?

Totalförbrukning av antibiotika för invånare i Region Jönköpings län

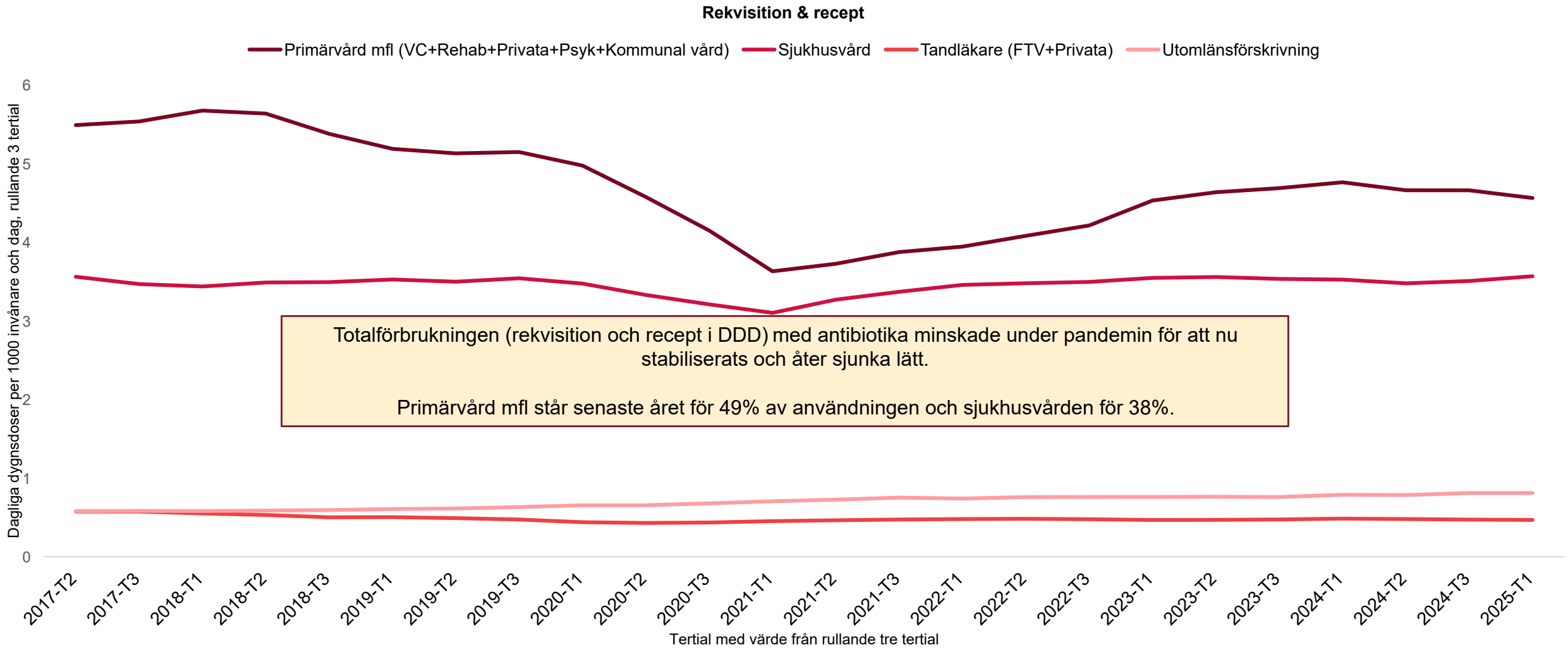

Totalförbrukningen (rekvisition och recept i DDD) med antibiotika minskade under pandemin för att nu stabiliserats och åter sjunka lätt.

Primärvård mfl står senaste året för 49% av användningen och sjukhusvården för 38%.

Region Jönköpings län

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Hur stor andel av vår antibiotikaanvändning är med den viktigaste antibiotikan?

Andel använd Reserve*-antibiotika av all antibiotika

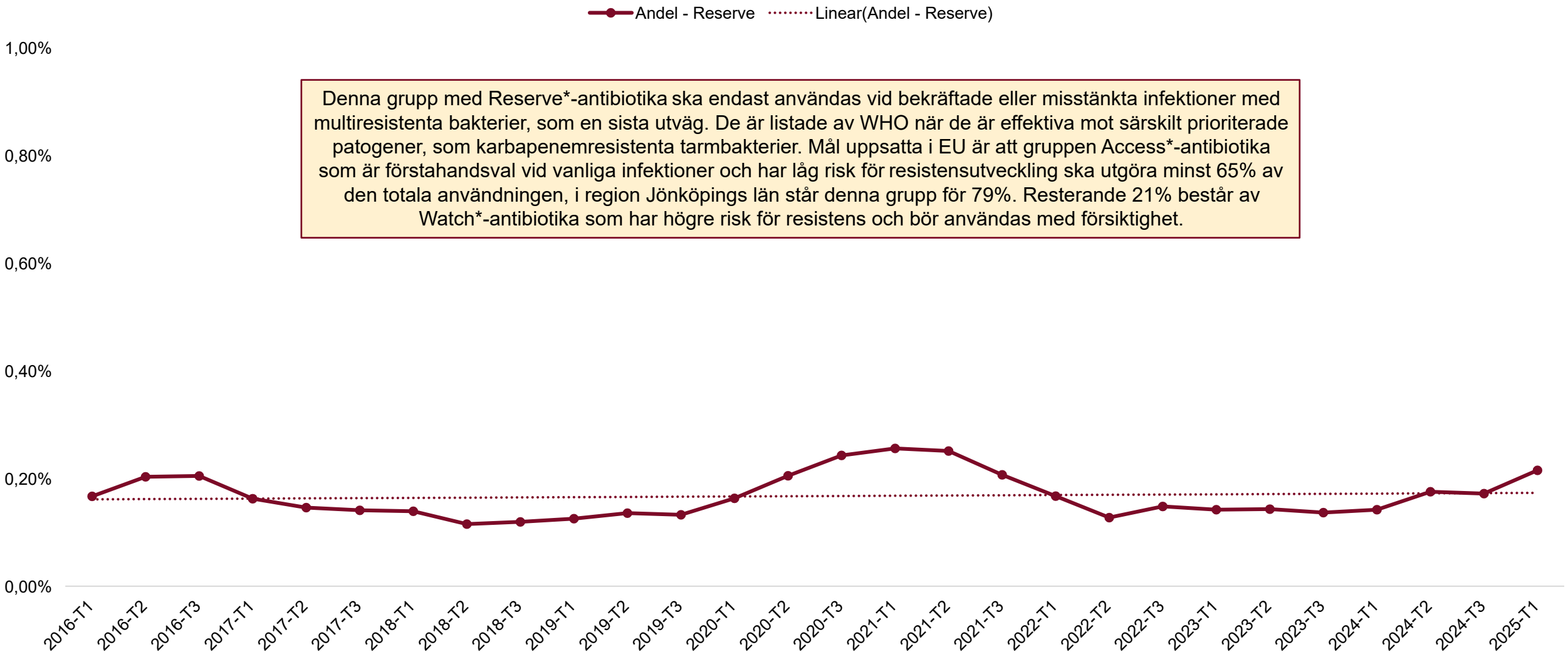

Denna grupp med Reserve*-antibiotika ska endast användas vid bekräftade eller misstänkta infektioner med multiresistenta bakterier, som en sista utväg. De är listade av WHO när de är effektiva mot särskilt prioriterade patogener, som karbapenemresistenta tarmbakterier. Mål uppsatta i EU är att gruppen Access*-antibiotika som är förstahandsval vid vanliga infektioner och har låg risk för resistensutveckling ska utgöra minst 65% av den totala användningen, i region Jönköpings län står denna grupp för 79%. Resterande 21% består av Watch*-antibiotika som har högre risk för resistens och bör användas med försiktighet.

Region Jönköpings län

* AWaRe classification of antibiotics for evaluation and monitoring of use, 2023

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Hur många recept får vår befolkning jämfört med Sverige?

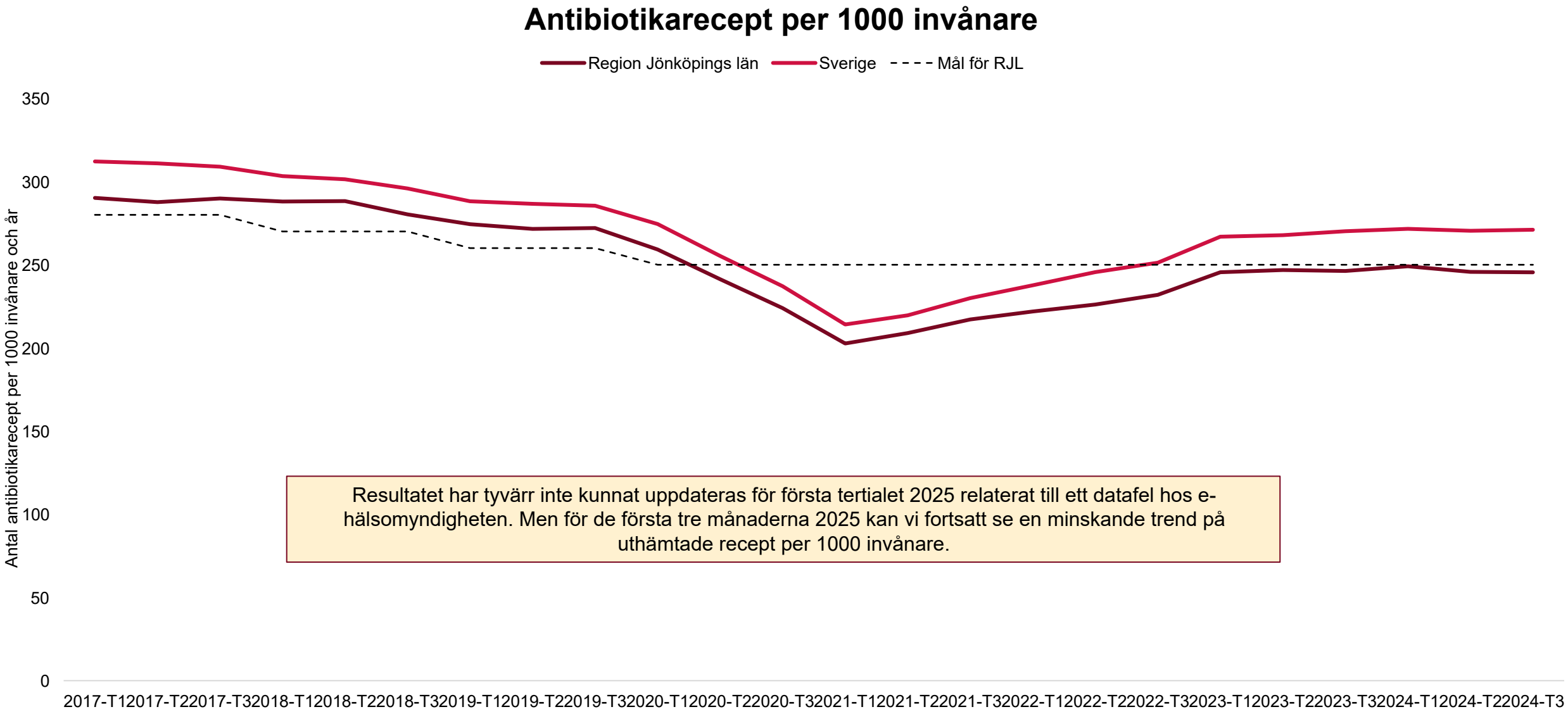

Resultatet har tyvärr inte kunnat uppdateras för första tertialet 2025 relaterat till ett datafel hos e-hälsomyndigheten. Men för de första tre månaderna 2025 kan vi fortsatt se en minskande trend på uthämtade recept per 1000 invånare.

Region Jönköpings län

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Från vilka verksamheter förskrivs recepten?

Antibiotikarecept per 1000 invånare i Region Jönköpings län

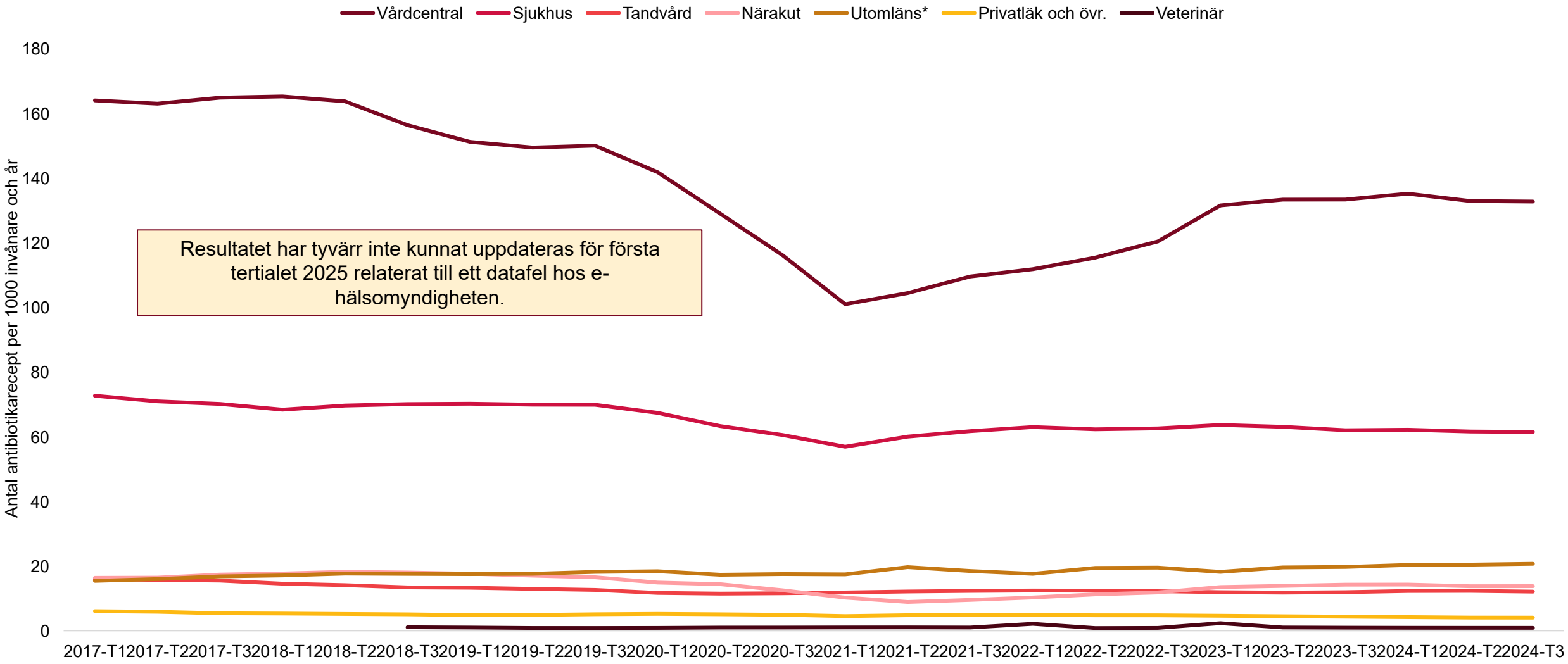

Resultatet har tyvärr inte kunnat uppdateras för första tertialet 2025 relaterat till ett datafel hos e-hälsomyndigheten.

Region Jönköpings län

* Under 2024 stod nationella digitala vårdgivare för ca. 8,5 rec/ 1000 inv.

Primärvård

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Hur många recept förskriver vårdcentralerna?

Antal förskrivna rec/1000 listade, senaste året

april 2025, rullande 12 månader

Antal förskrivna antibiotikarecept per 1000 listade och år skiljer fortsatt mellan enheterna. Spridningen minskar senaste månaderna och både medel och median sjunker.

Drygt hälften av vårdcentralerna sänker sin förskrivning senaste året varav tre vårdcentraler har minskat sin förskrivning med >=20%. Fyra vårdcentraler har ökat med >10%.

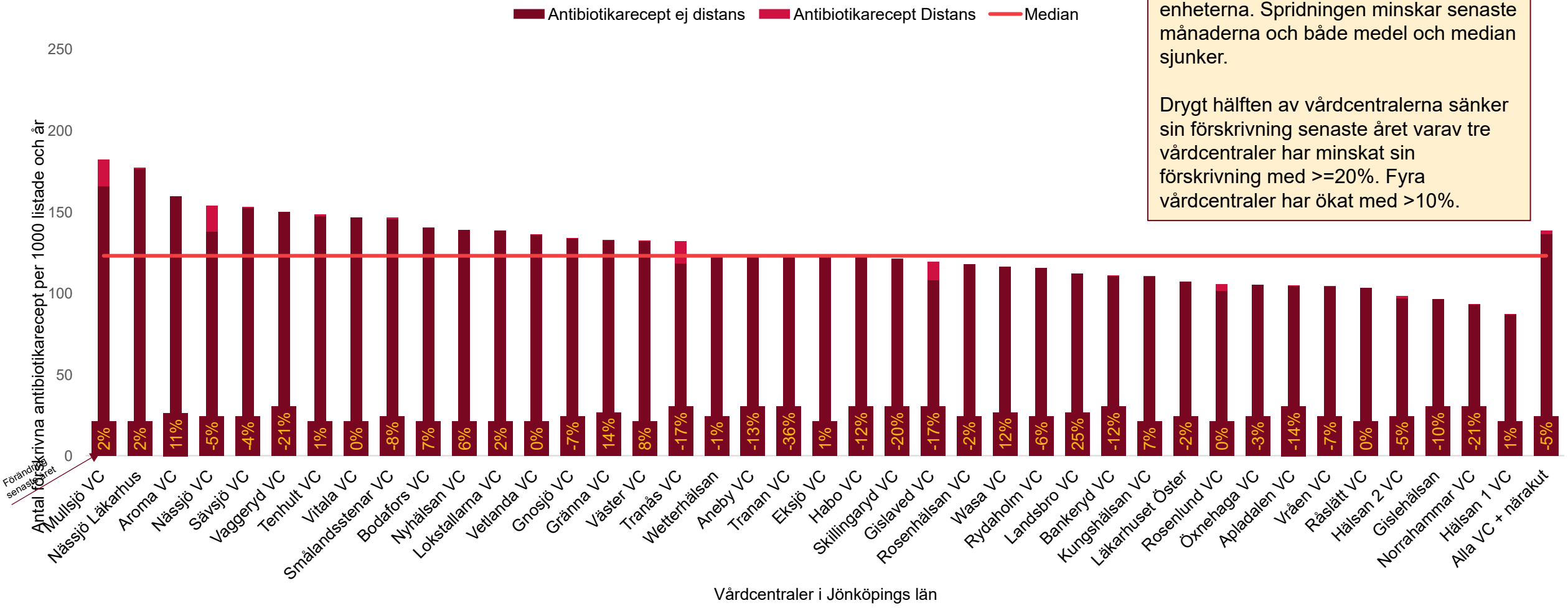

Region Jönköpings län

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Hur är primärvårdens användning av förstahandsantibiotika?

*Antal uthämtade recept med förstahandsantibiotika (Pivmecillinam, nitrofurantoin, flukloxacillin & penicillin V) av alla uthämtade antibiotikarecept (J01 exkl J01XX05). Vårdcentraler exkl. Närakut

Andel uthämtade recept med förstahandsantibiotika* från Vårdcentraler

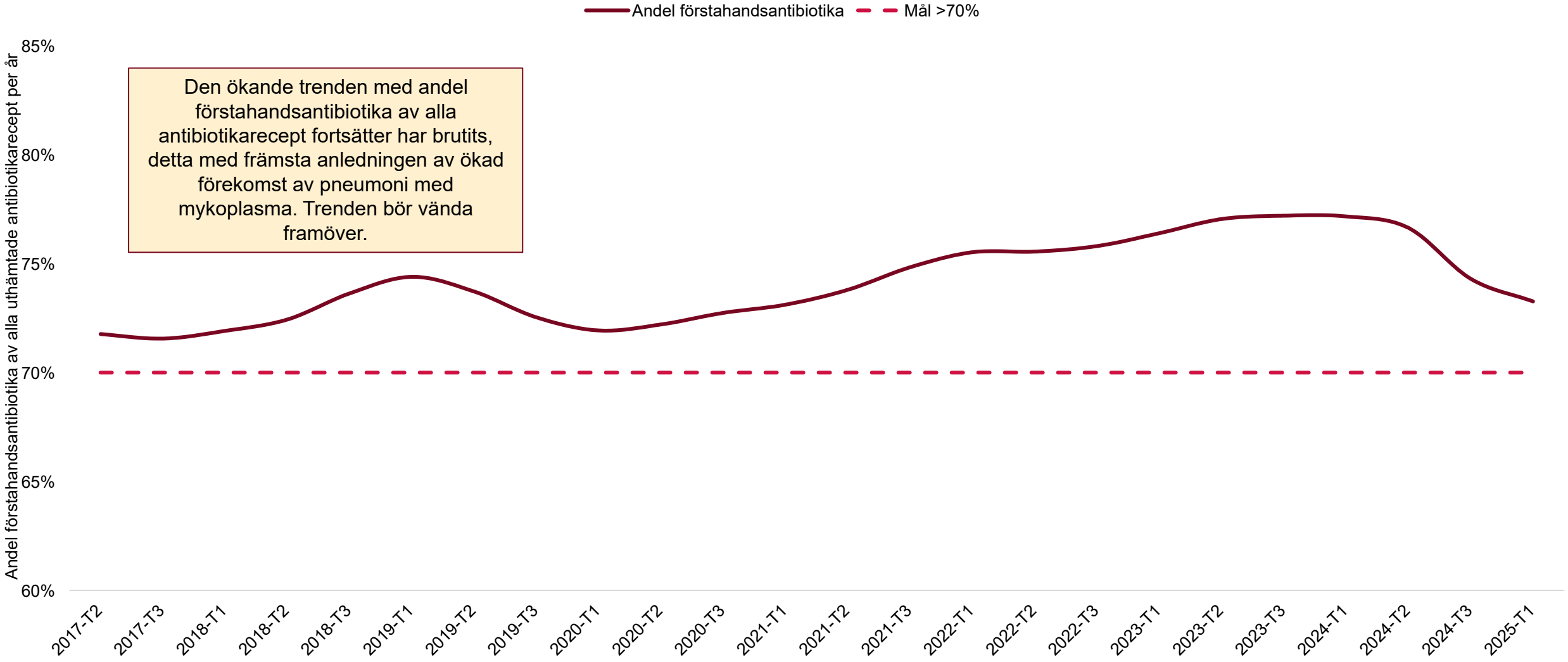

Den ökande trenden med andel förstahandsantibiotika av alla antibiotikarecept fortsätter har brutits, detta med främsta anledningen av ökad förekomst av pneumoni med mykoplasma. Trenden bör vända framöver.

Region Jönköpings län

Hur förhåller sig recepten från primärvården till kvalitetsmålen?

Översikt kvalitetsmål för antibiotikaförskrivning i primärvård

Alla värden (44) Mått	Mål	2024-05 - 2025-04	Underlag (antal recept)	2023-05 - 2024-04	Underlag (antal recept)
Andel PcV-recept av luftvägsantibiotika till barn 0-6 år	>80%	88%	2 828	89%	4 076
Andel pcV-recept av antibiotika vid tonsillit	>90%	89%	2 345	88%	4 151
Andel PcV-recept av antibiotika vid behandling av pneumoni	>70%	51%	5 543	68%	2 811
Andel pcV-recept av antibiotika vid erysipelas	>80%	78%	1 112	73%	1 335
Antibiotika vid cystit hos kvinnor (Mål 1: pivmecillinam+nitrofurantoin)	>90%	93%	12 079	93%	12 726
Antibiotika vid cystit hos kvinnor (Mål 2: kinoloner+cefalosporiner)	<5%	3%	12 079	3%	12 726
Antibiotika vid cystit hos män (Mål: pivmecillinam+nitrofurantoin)	>70%	77%	2 707	75%	2 794

De tre målen som ej nås går alla åt rätt håll frånsett pneumoni, relaterat till hög förekomst av mykoplasma under ht.24 kommer med sannolikhet pneumoni-måttet inte vara presentabelt förens heläret 2025 ska sammanställas. Recept för akut cystit, tonsillit och luftvägsantibiotika till barn har minskat och recept för pneumoni och erysipelas ökat.

Hur går det med de nationella kvalitetsmålen?

Utvalda kvalitetsmål från Primärvårdskvalitet & MedRave

Primärvård Region Jönköpings län		Senaste året maj24-apr25	Föregående år maj23-apr24
Mått	**Mål**	**Resultat**	**Resultat**
Andel PcV av antibiotikabehandlad **sinuit**	≥90%	80,7% av 1101 recept	76,8% av 1247 recept
Andel **pos Strep A-test** av alla tagna Strep A-test	≥40%	28,8% av 3953 test	41,5% av 5611 test
Andel antibiotikabehandlad **tonsillit med neg Strep A**	≤10%	10,6% av 2288 recept	7,4% av 4051 recept
Andel PcV av antibiotikabehandlad **pneumoni** (exkl KOL)	≥70%	56,2% av 4839 recept	74,9% av 2309 recept
Andel **akut bronkit** med antibiotika (exkl KOL)	≤10%	10,7% av 4185 diagnoser	10,2% av 3363 diagnoser
Andel kinoloner vid **akut cystit** (kvinnor)	≤10%	1,7% av 10305 recept	1,8% av 10851 recept
Andel kinoloner vid **akut cystit** (män)	≤20%	10,2% av 2085 recept	12,4% av 2115 recept
Andel PcV av antibiotikabehandlad **erysipelas**	≥90%	80,2% av 1018 recept	74,5% av 1184 recept
Andel **paronyki och nageltrång** med antibiotika	≤5%	10,8% av 4295 diagnoser	13,6% av 4457 diagnoser

Dessa nio utvalda kvalitetsmål kommer från Primärvårdskvalitet och sammanställs av MedRave.
Trenden på resultatsnittet på de 24 målsatta indikatorerna går ner från sin topp i sep-24, det är främst mätetal med Strep-A, CRP, Pneumoni som sänker resultatet. Även här kan pneumoni-målet förklaras av ett ökat antal pneumoni med mykoplasma.

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Hur många antibiotikarecept förskrivs vid digitala vårdkontakter?

Förskrivna antibiotikarecept vid digital vårdkontakt

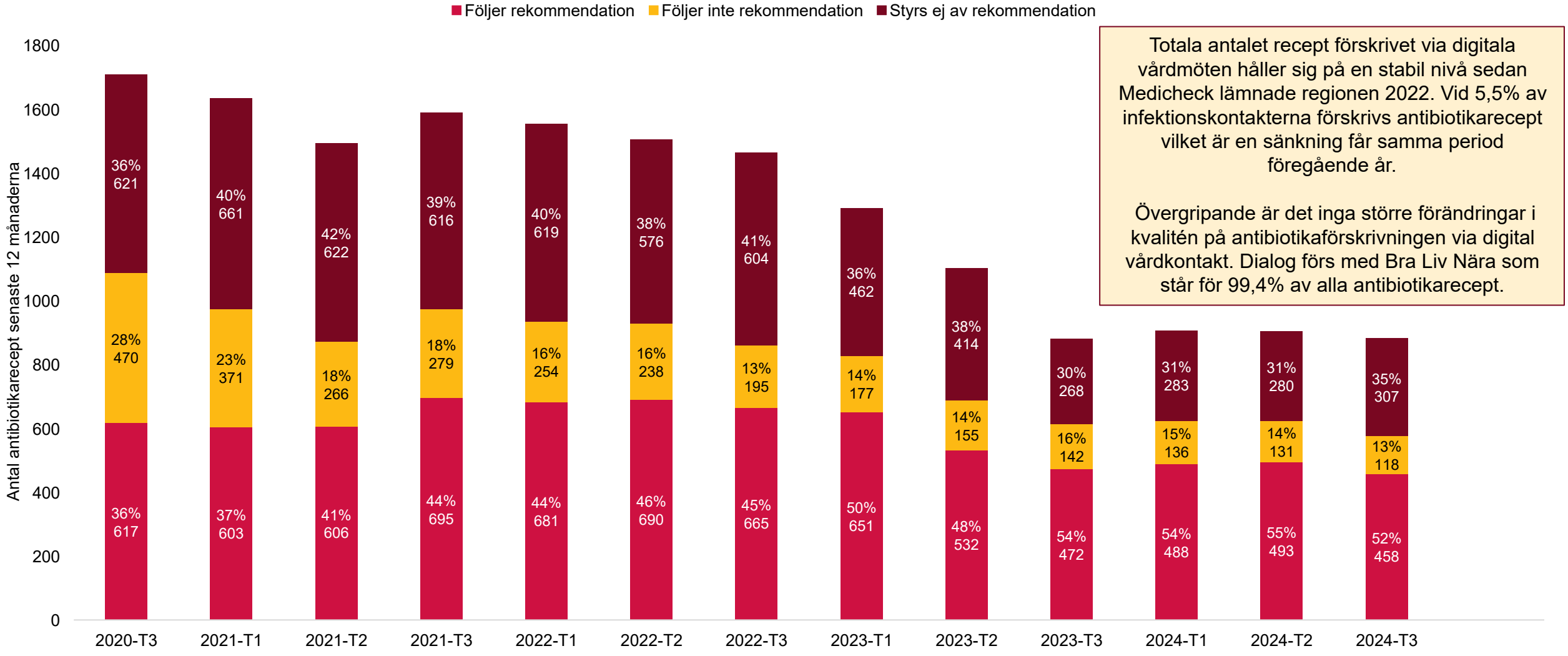

Totala antalet recept förskrivet via digitala vårdmöten håller sig på en stabil nivå sedan Medicheck lämnade regionen 2022. Vid 5,5% av infektionskontakterna förskrivs antibiotikarecept vilket är en sänkning får samma period föregående år.

Övergripande är det inga större förändringar i kvalitén på antibiotikaförskrivningen via digital vårdkontakt. Dialog förs med Bra Liv Nära som står för 99,4% av alla antibiotikarecept.

Region Jönköpings län

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Vilka infektionsdiagnoser förskrivs det mest antibiotika på via digital vårdkontakt?

Antal antibiotikarecept (>10) på distans per diagnos, maj24-apr25

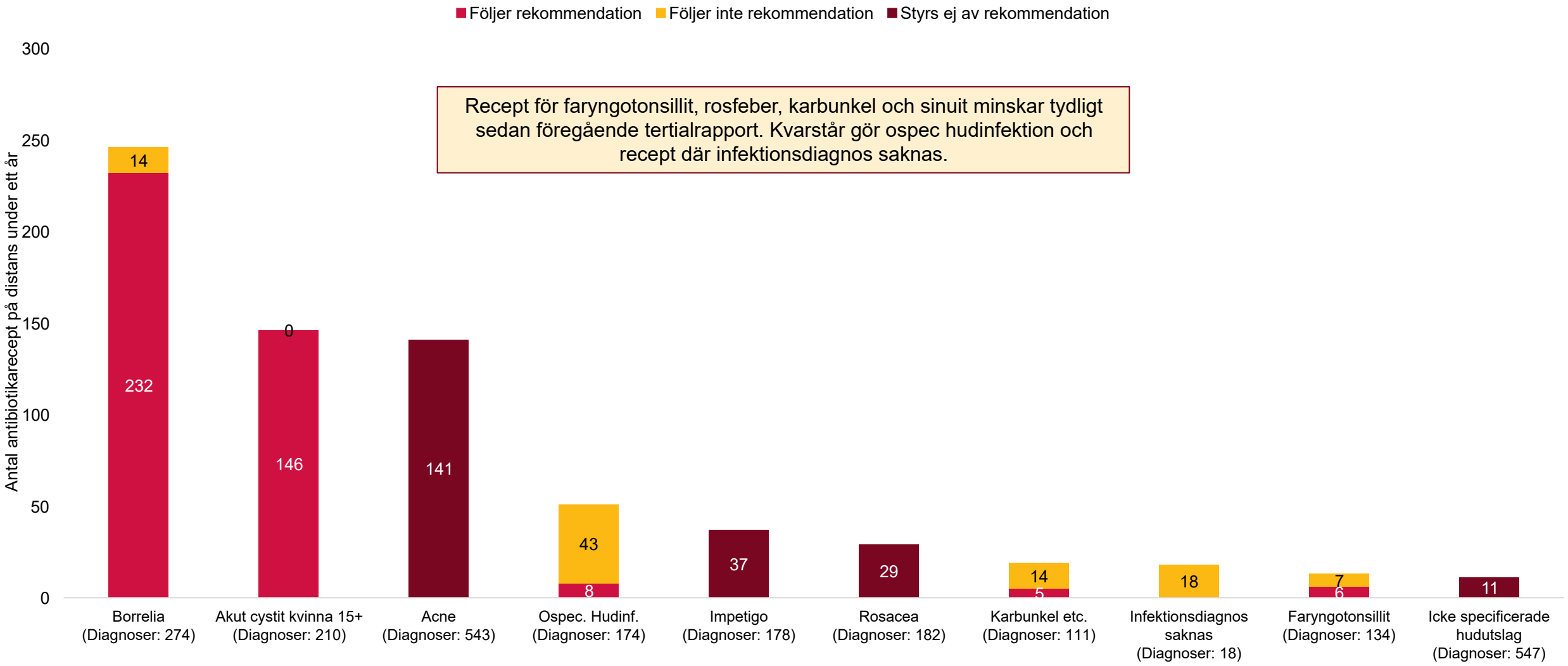

Recept för faryngotonsillit, rosfeber, karbunkel och sinuit minskar tydligt sedan föregående tertialrapport. Kvarstår gör ospec hudinfektion och recept där infektionsdiagnos saknas.

Diagnoser med >=10 recept

Sjukhus

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Hur mycket antibiotika får våra inlagda patienter?

Behandlingsdagar med antibiotika på sjukhus per 100 vårddagar

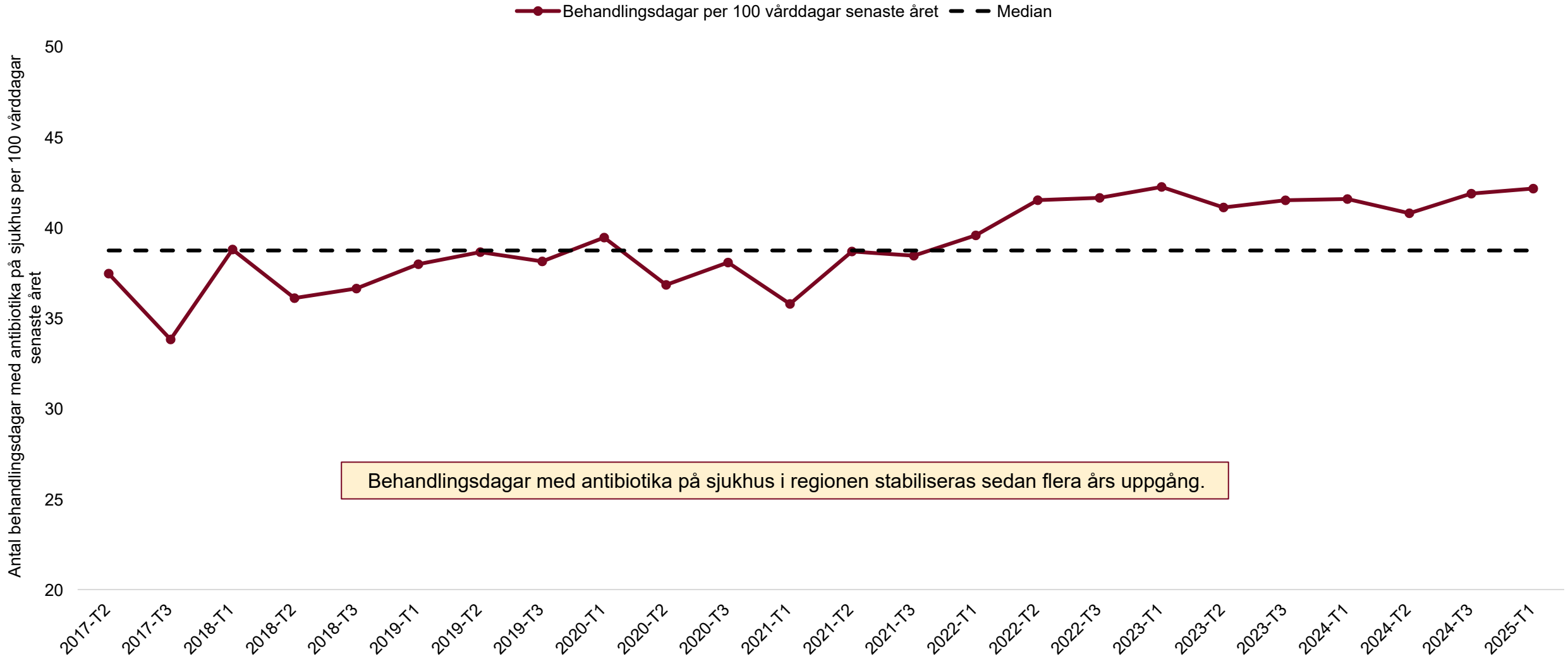

Behandlingsdagar med antibiotika på sjukhus i regionen stabiliseras sedan flera års uppgång.

Region Jönköpings län

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Hur stor andel av all rekvirerad antibiotika är bredspektrum?

***Bredspektrumantibiotika**
tigecyklin (J01AA12)
piperacillin-tazobaktam (J01CR05)
cefalosporiner (J01DB-J01DE)
karbapenemer (J01DH)
övriga cefalosporiner och penemer (J01DI)
fluorokinoloner (J01MA)
glykopeptider (J01XA)
kolistin (J01XB01)
linezolid (J01XX08)
daptomycin (J01XX09)

Andel rekvirerad bredspektrumantibiotika

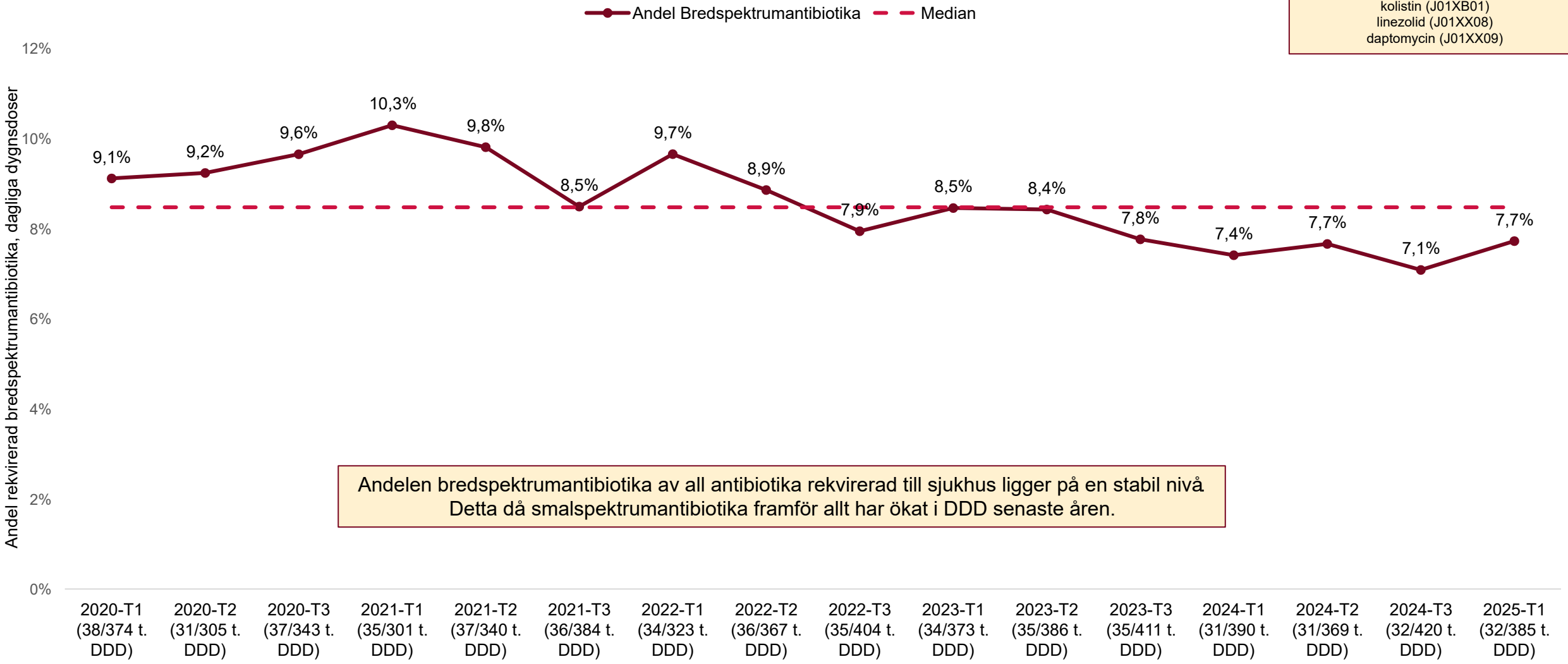

Andelen bredspektrumantibiotika av all antibiotika rekvirerad till sjukhus ligger på en stabil nivå
Detta då smalspektrumantibiotika framför allt har ökat i DDD senaste åren.

Region Jönköpings län

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Vilka kliniker har inneliggande patienter med antibiotika?

Behandlingsdagar med antibiotika per 100 vårddagar per klinik

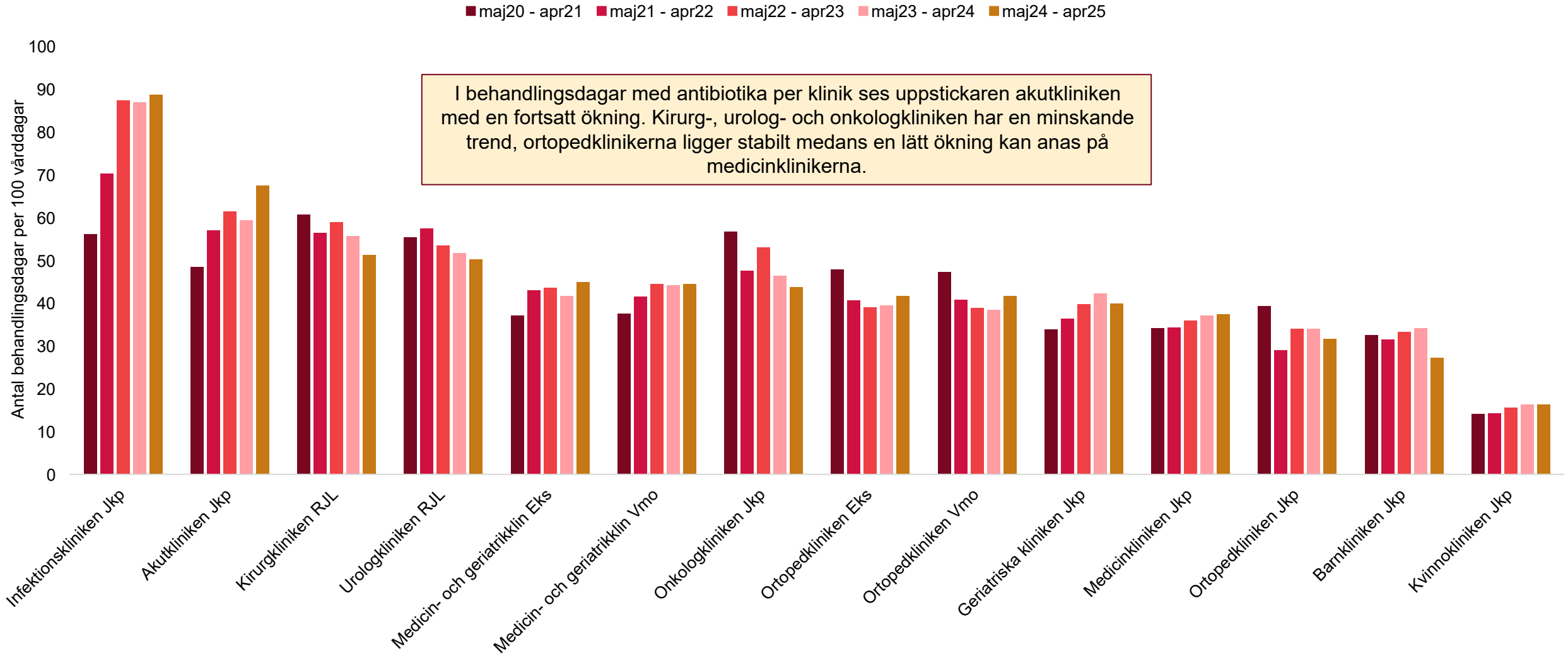

I behandlingsdagar med antibiotika per klinik ses uppstickaren akutkliniken med en fortsatt ökning. Kirurg-, urolog- och onkologkliniken har en minskande trend, ortopedklinikerna ligger stabilt medans en lätt ökning kan anas på medicinklinikerna.

Kliniker med mer än 6000 behandlingsdagar, exkl OP/IVA som ej har vårddagar

Region Jönköpings län

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Vilka antibiotika behandlas de inneliggande patienterna med?

Behandlingsdagar med antibiotika per 100 vårddagar per antibiotika

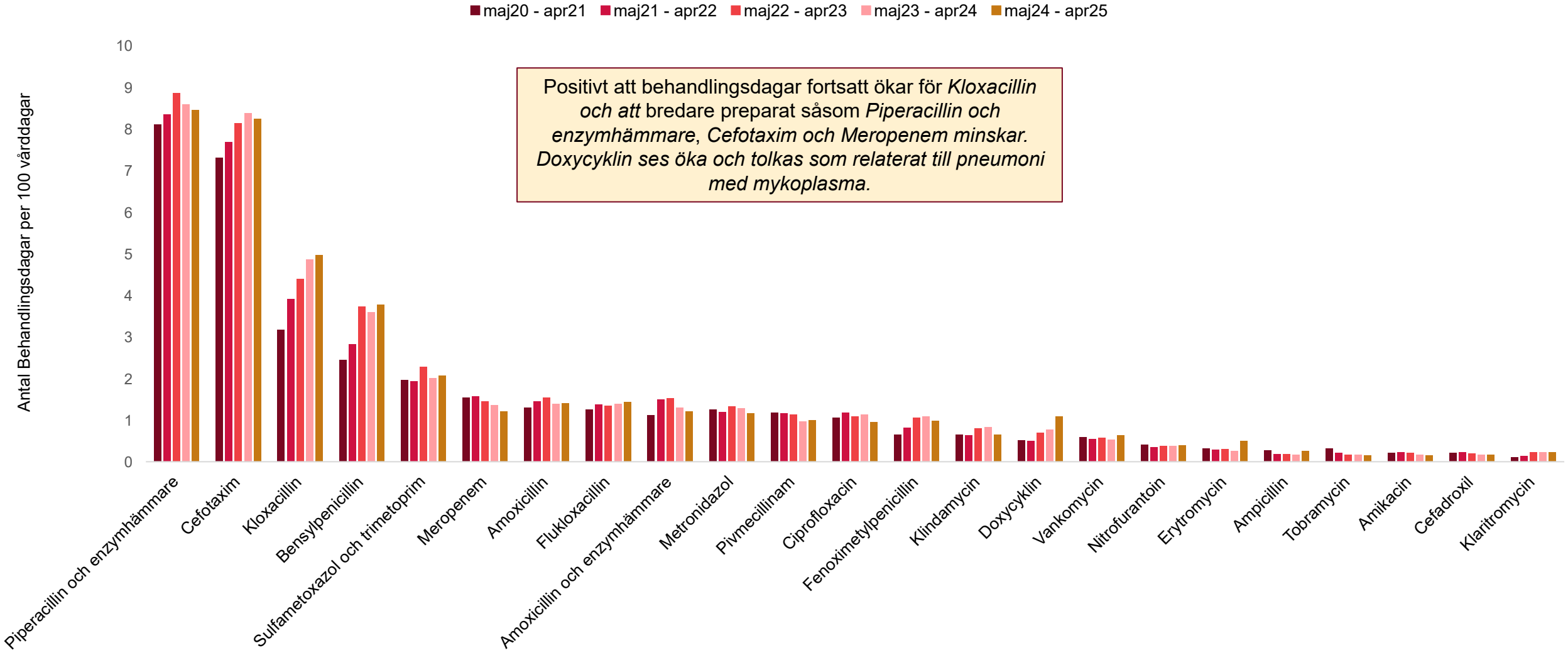

Positivt att behandlingsdagar fortsatt ökar för *Kloxacillin och att* bredare preparat såsom *Piperacillin och enzymhämmare*, *Cefotaxim och Meropenem minskar. Doxycyklin ses öka och tolkas som relaterat till pneumoni med mykoplasma.*

J01 med >2000 behandlingsdagar under perioden

Region Jönköpings län

Cefalosporiner inom slutenvård

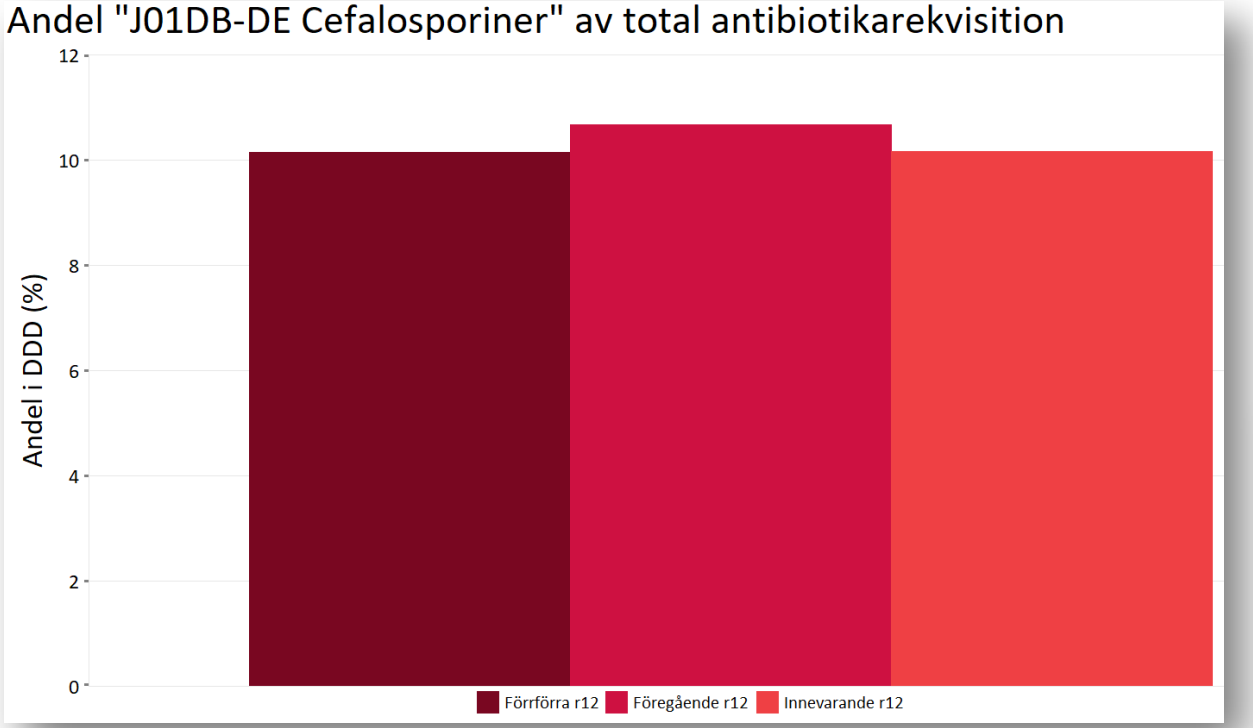

Stramas mål: Cefalosporiner ska utgöra mindre än 8% av all antibiotika på rekvisition.

Andel av total antibiotikarekvisition minskar nu och mängden per 100 vårddagar har stabiliserats.

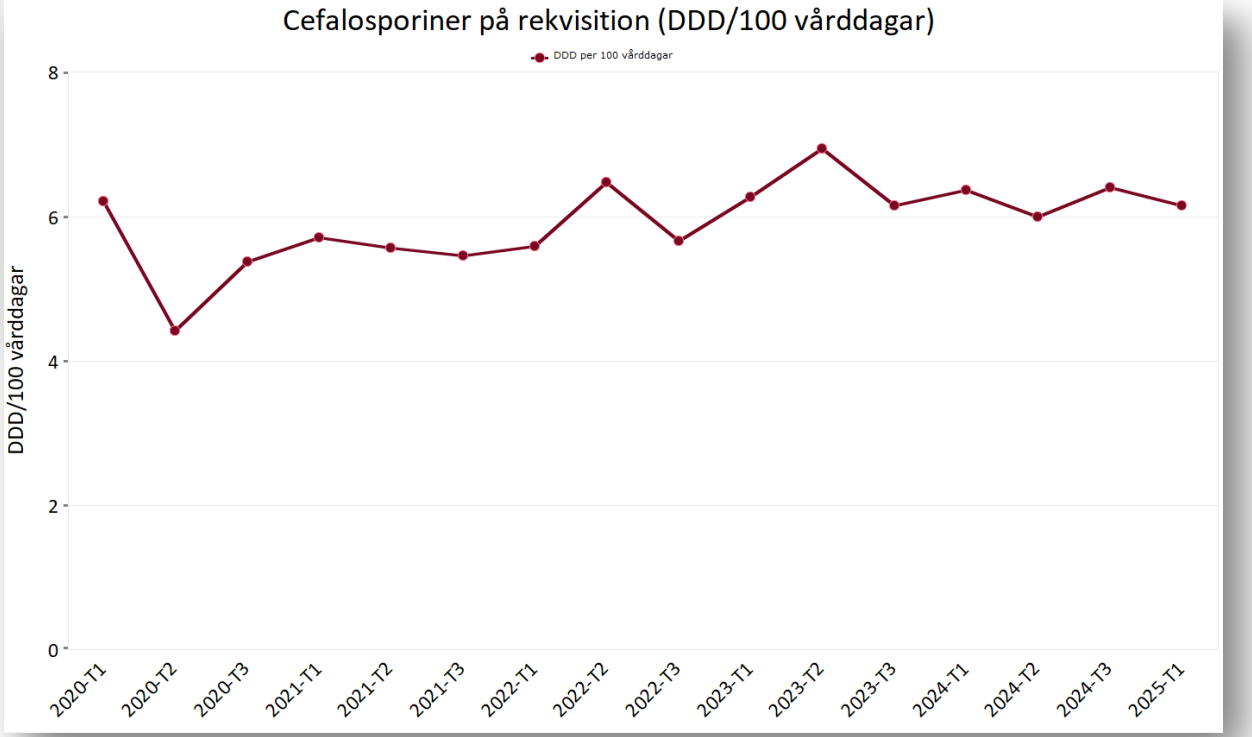

Andelen har ökat under pandemin för att nu minska.
Viktiga åtgärder för att nå målet:

- Följ Stramas rekommendationer för antibiotikaval.
- Utvärdera antibiotikabehov senast efter 3 dagar.
- Byt till smalare preparat så tidigt som möjligt.

Hur långa är behandlingarna?

Genomsnittling behandlingstid med Cefotaxim i slutenvård Region Jönköping

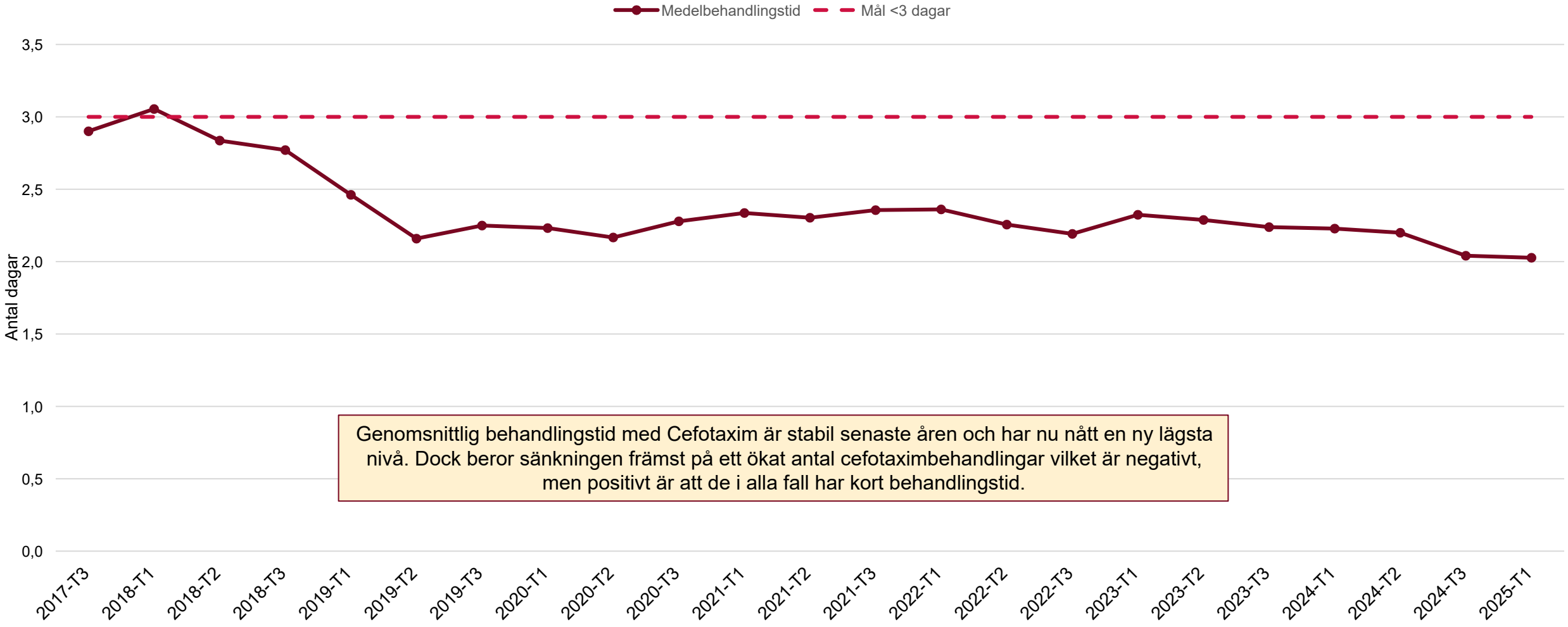

Genomsnittlig behandlingstid med Cefotaxim är stabil senaste åren och har nu nått en ny lägsta nivå. Dock beror sänkningen främst på ett ökat antal cefotaximbehandlingar vilket är negativt, men positivt är att de i alla fall har kort behandlingstid.

Kinoloner inom slutenvård

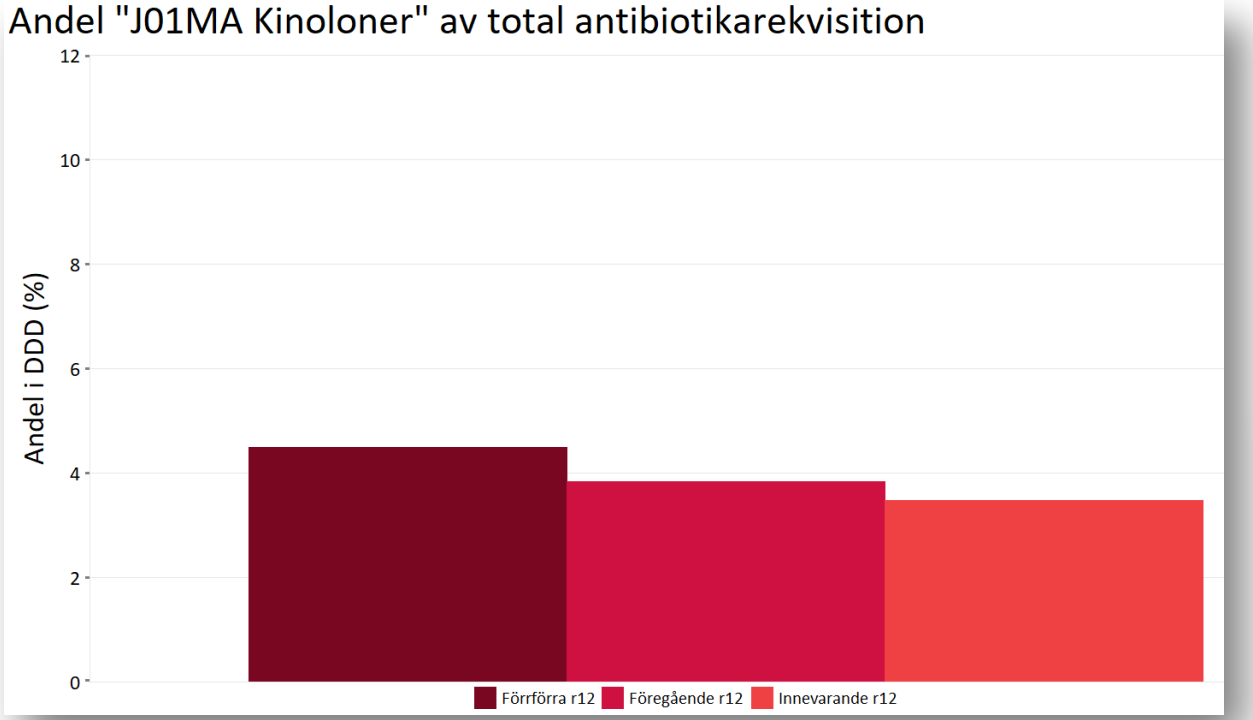

Kinoloner utgör mindre än 4% av all antibiotika på rekvisition, rekvisitionen per 100 vårddagar har en fortsatt sjunkande trend.

Kirurgkliniken och Urologkliniken står för den största minskningen.

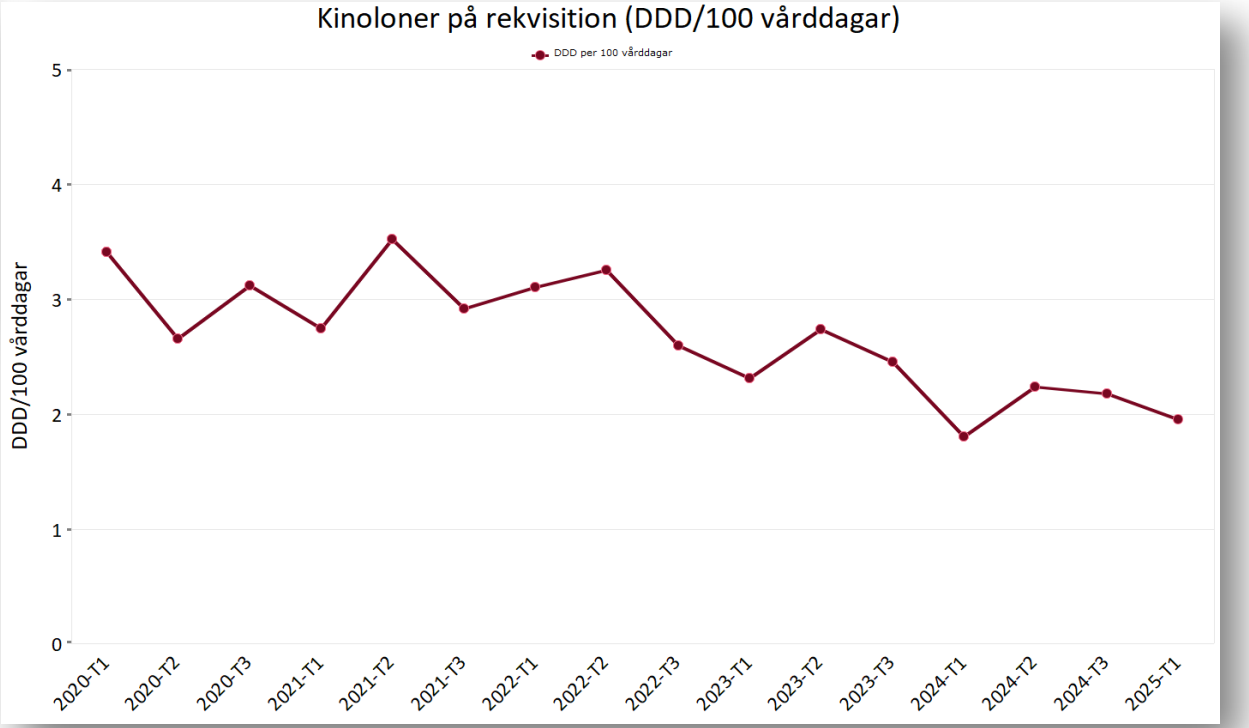

Piperacillin/Tazobactam inom slutenvård

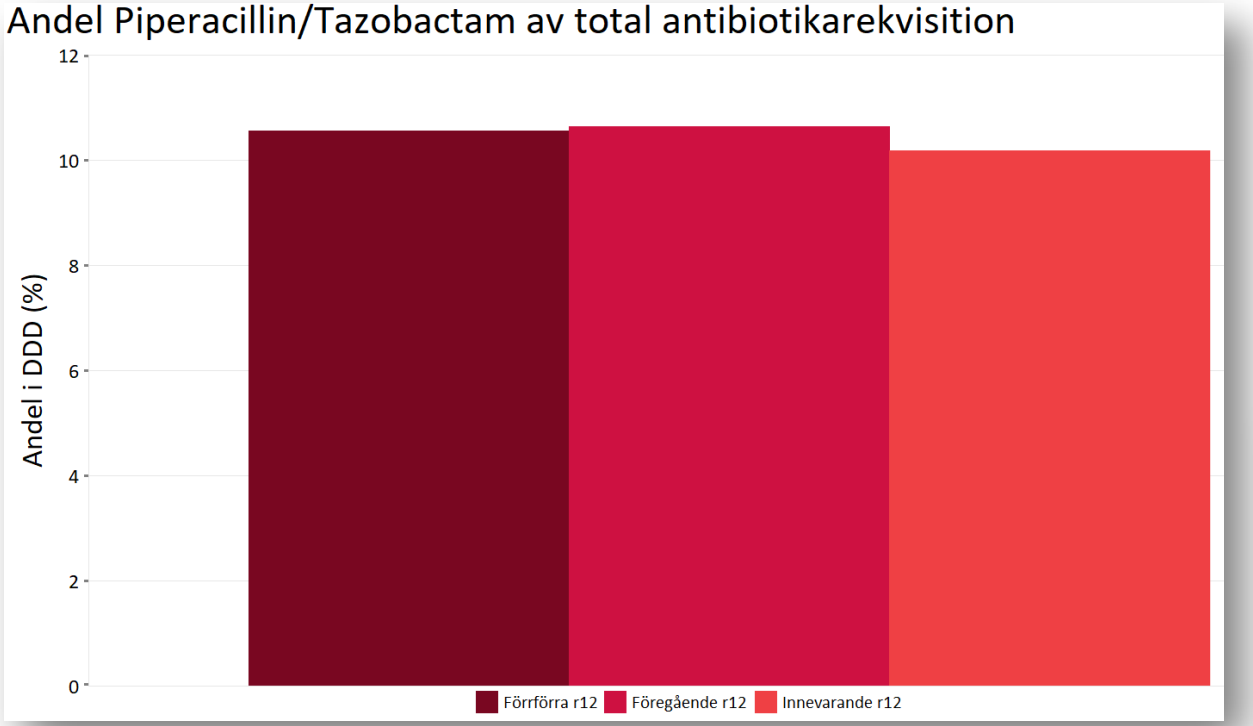

Andel Pip/Taz minskar i andel av total antibiotikarekvisition. Trenden med rekvisitionen per 100 vårddagar ligger relativt stabilt.

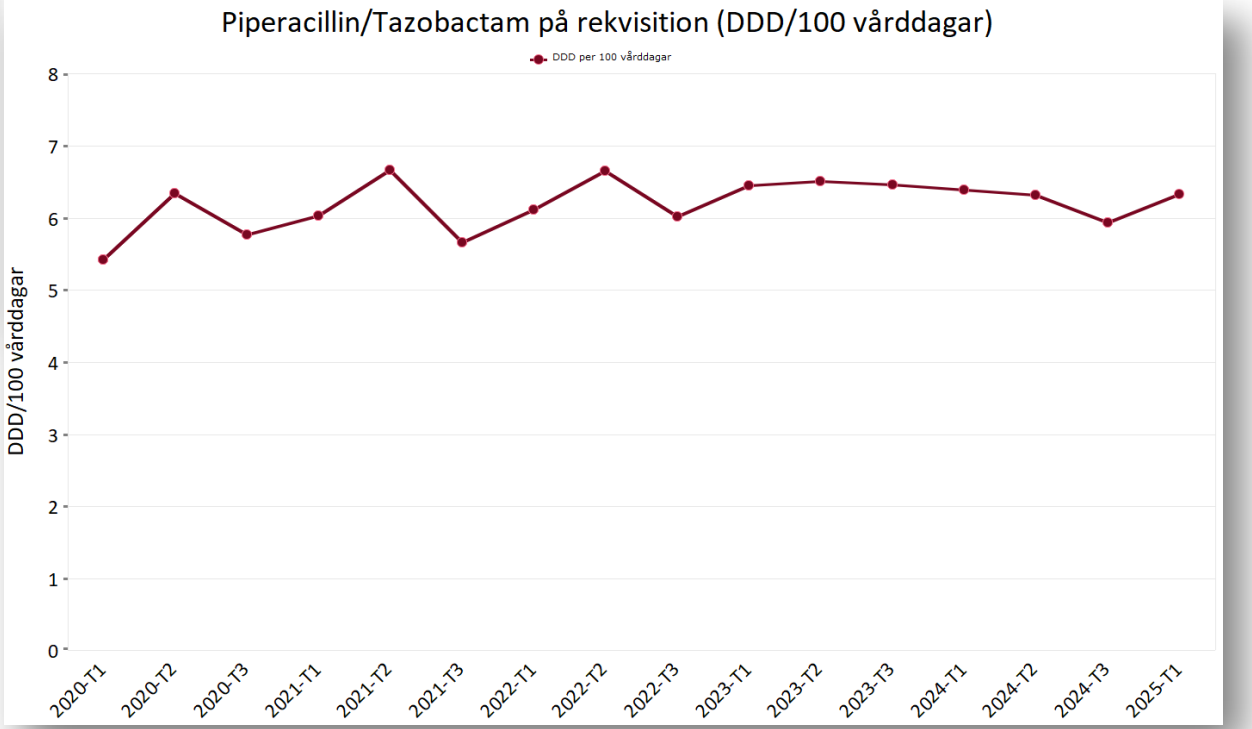

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Vilka antibiotika förskrivs i specialistsjukvården?

Antal förskrivna recept per 100 vårdkontakter på sjukhus

Andelen med *Doxycyklin* ökar, Stramas uppfattning är att det kan bero på det nya sättet att svara ut antibiotikakänslighet på. Observera att "I" betyder att bakterien är känslig för preparatet men att högre dos ska ges. Tex svaras alltid *Amoxicillin* som "I" för H. influensa, då ska man behandla med den högre dosen 750mg istället för 500 mg. Att välja doxycyklin som svaras "S" är inte ett bättre val.

Positivt att *Flukloxacillin* och *Fenoximetylpenicillin* är de vanligaste antibiotika som förskrivs på recept. Antal recept med *Ciprofloxacin* fortsätter minska. Den branta ökningen med Doxycyklin relateras till ökad förekomst av pneumoni med mykoplasma, se även textruta till höger.

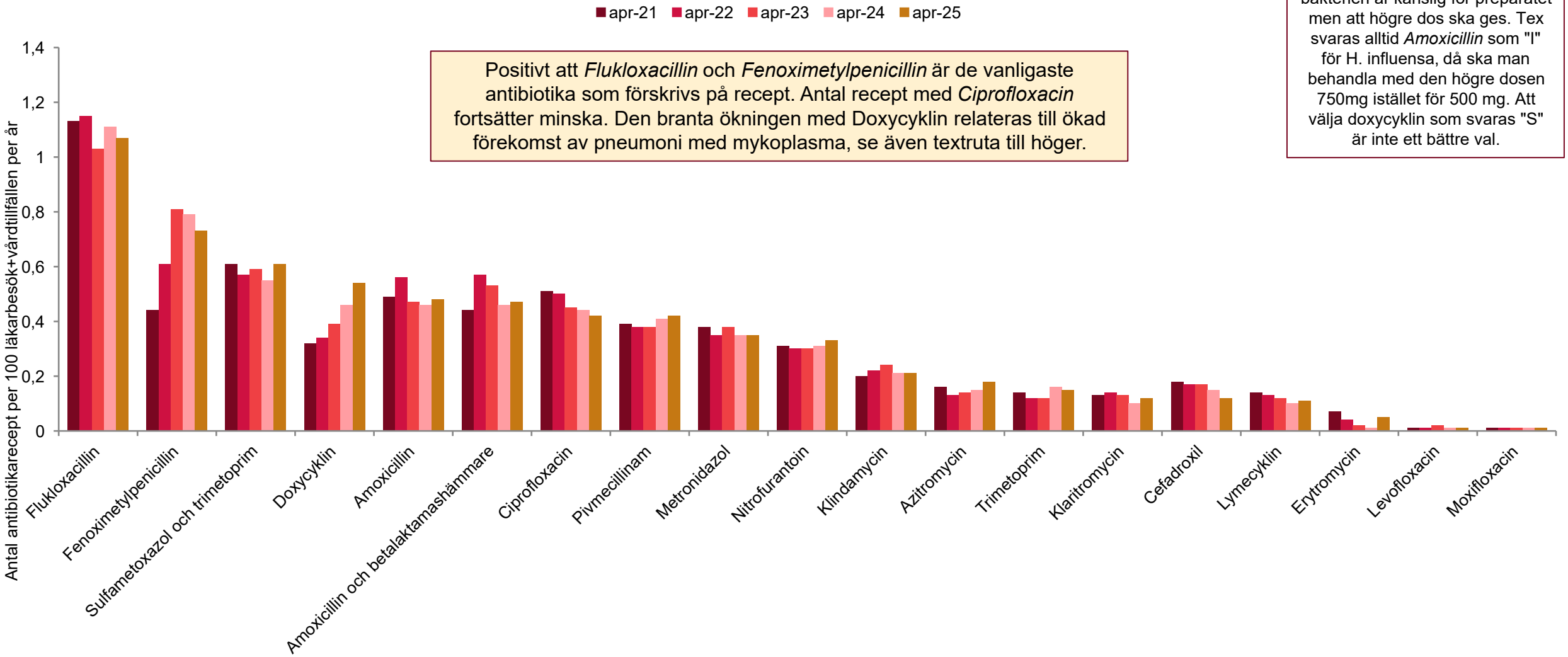

Region Jönköpings län

Vilka samhällsförvärvade infektioner behandlas med Cefotaxim?

Cefotaxim-ordinationer fördelat på de vanligaste samhällsförvärvade ordinationsorsakerna

Totala antalet Cefotaxim-ordinationer ökar något. Indikationen lunginflammation har ökat kraftigt senaste året och tros härledas till ökad förekomst av mykoplasma.

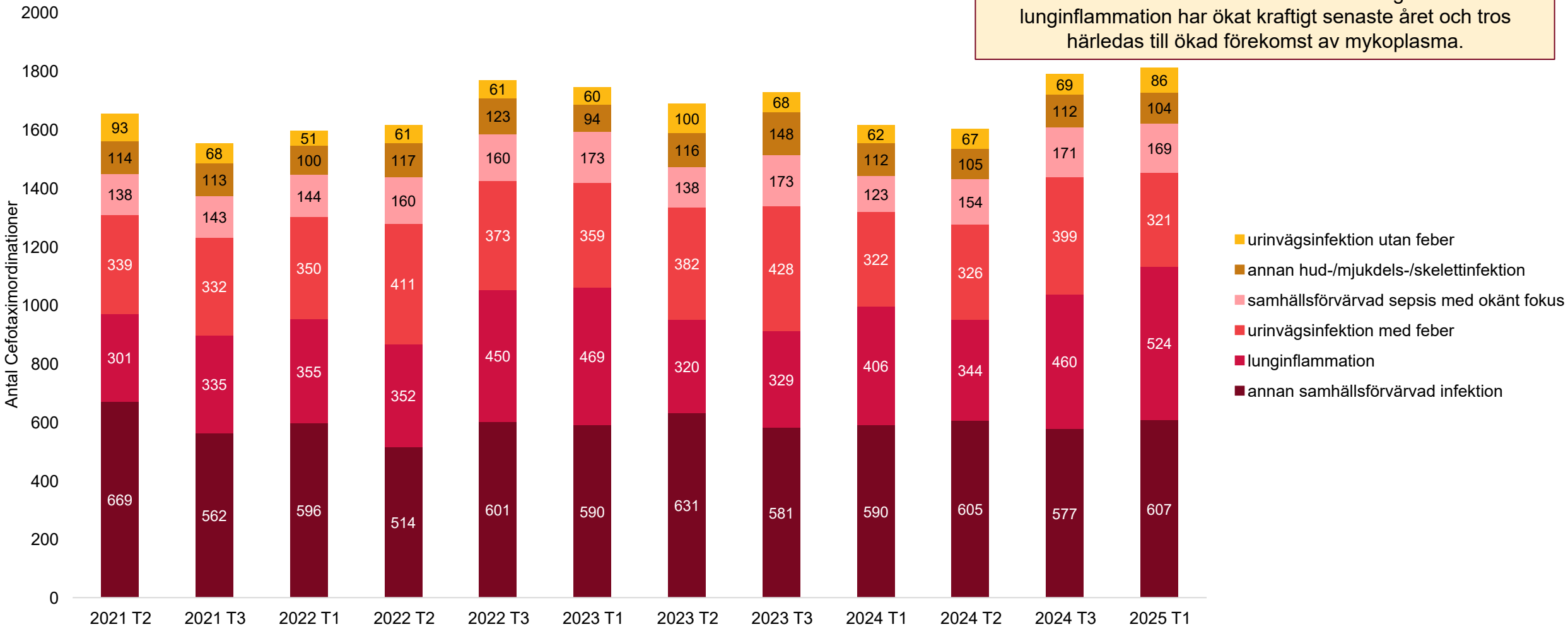

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Vilka antibiotika ordineras vi samhällsförvärvad pneumoni?

Antibiotikaval vid samhällsförvärvad pneumoni

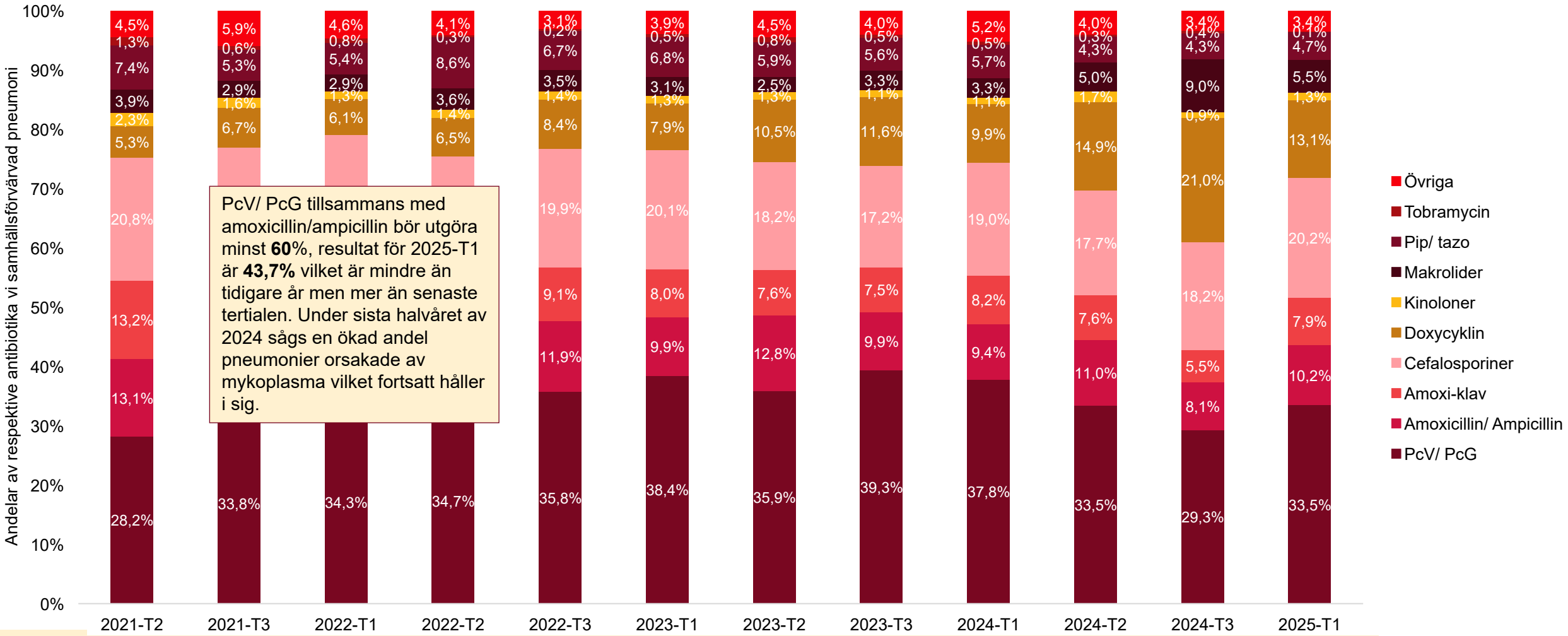

PcV/ PcG tillsammans med amoxicillin/ampicillin bör utgöra minst **60**%, resultat för 2025-T1 är **43,7%** vilket är mindre än tidigare år men mer än senaste tertialen. Under sista halvåret av 2024 sågs en ökad andel pneumonier orsakade av mykoplasma vilket fortsatt håller i sig.

	2021-T2	2021-T3	2022-T1	2022-T2	2022-T3	2023-T1	2023-T2	2023-T3	2024-T1	2024-T2	2024-T3	2025-T1
Andel förstahands-antibiotika	41,30% n:1482	45,65% n:1713	46,90% n:1680	46,58% n:1973	47,67% n:2301	48,38% n:2375	48,69% n:1795	49,22% n:1934	47,20% n:2144	44,46% n:1950	37,36% n:2559	43,68% n:2601

Region Jönköpings län

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Vilka antibiotika ordineras vid samhällsförvärvad urinvägsinfektion?

Antibiotikaval vid samhällsförvärvad UVI utan feber (exkl. urologen)

Nitrofurantoin och Pivmecillinam är fortsatt de vanligaste valen vid samhällsförvärvad urinvägsinfektion. Senaste tertialen nås en toppnotering!

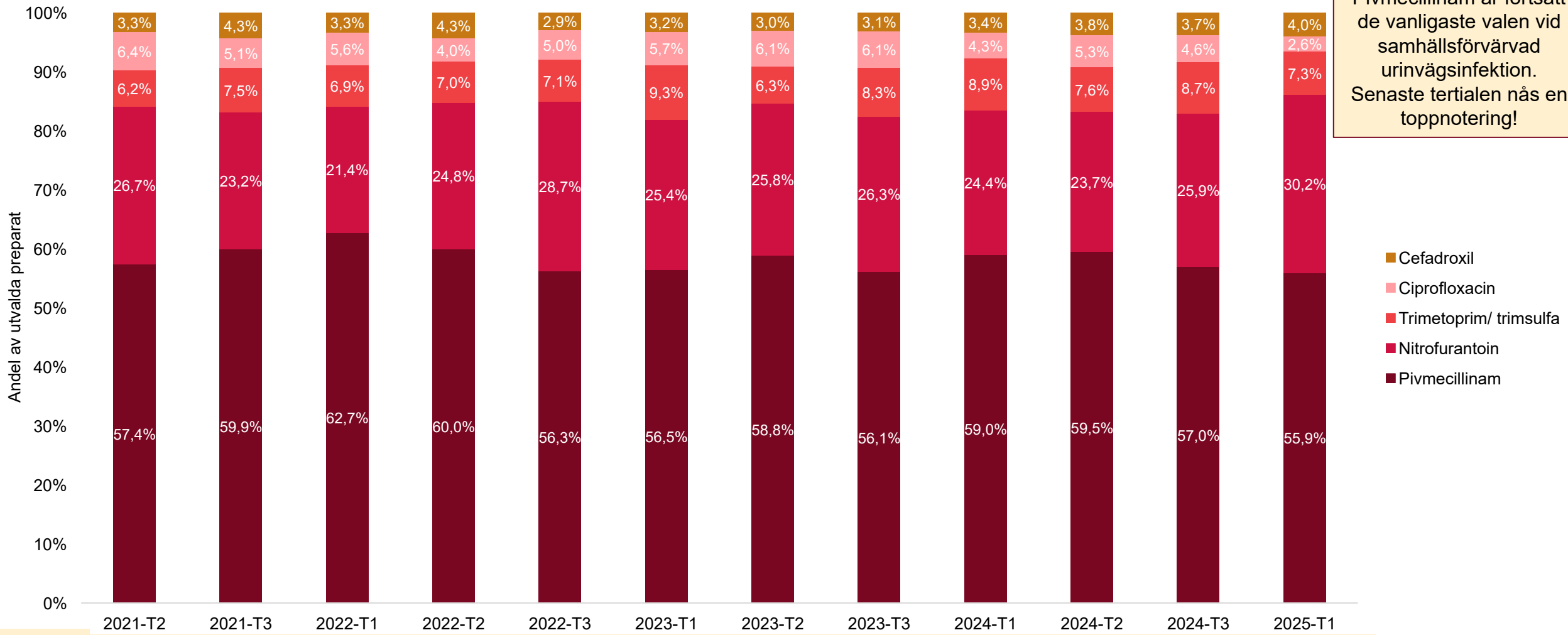

	2021-T2	2021-T3	2022-T1	2022-T2	2022-T3	2023-T1	2023-T2	2023-T3	2024-T1	2024-T2	2024-T3	2025-T1
Andel förstahands-antibiotika	84,10% n:547	83,18% n:749	84,16% n:663	84,76% n:702	84,94% n:757	81,86% n:689	84,65% n:736	82,43% n:734	83,44% n:652	83,21% n:655	82,91% n:667	86,13% n:656

Region Jönköpings län

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Vilka antibiotika ordineras vid samhällsförvärvad sepsis med okänt fokus?

Antibiotikaval vid samhällsförvärvad sepsis med okänt fokus

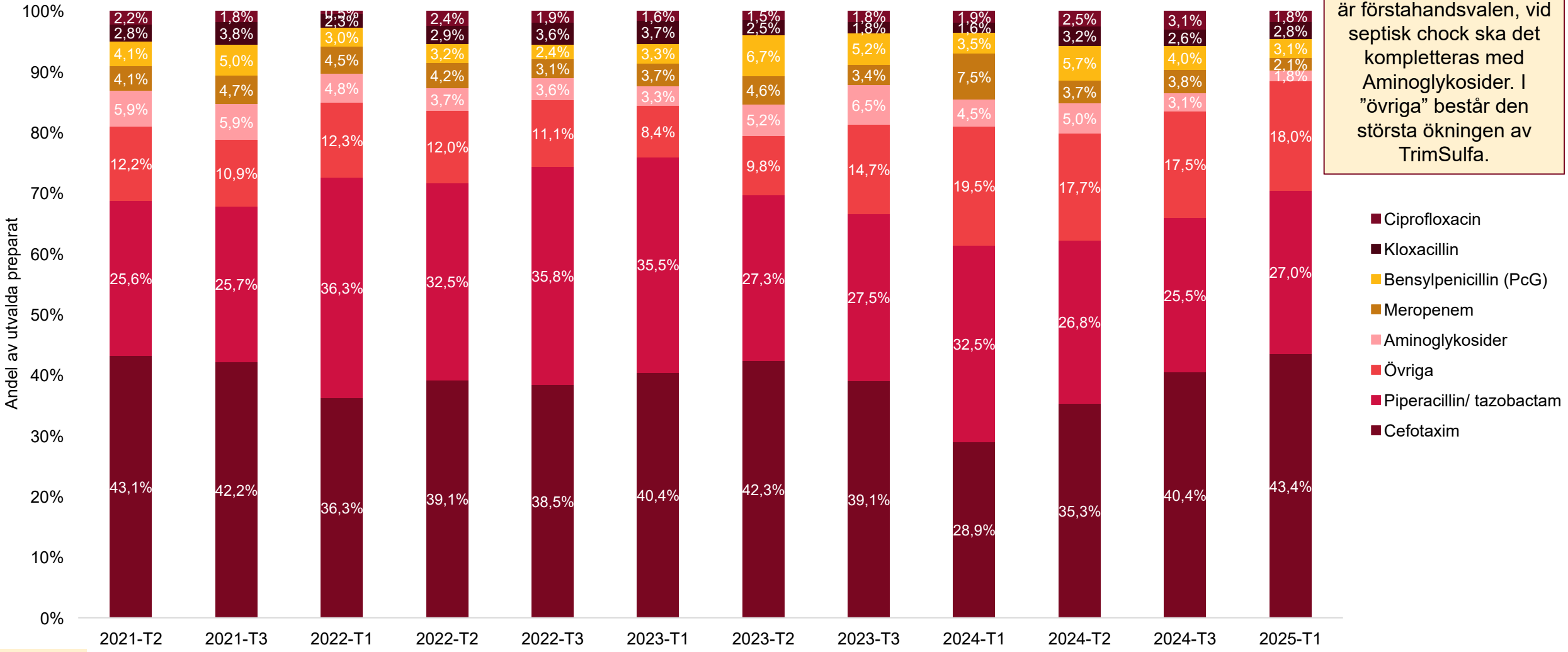

Antal ordinationer	2021-T2	2021-T3	2022-T1	2022-T2	2022-T3	2023-T1	2023-T2	2023-T3	2024-T1	2024-T2	2024-T3	2025-T1
	n:320	n:339	n:397	n:409	n:416	n:428	n:326	n:443	n:425	n:436	n:423	n:389

Cefotaxim och Piperacillin/tazobactam är förstahandsvalen, vid septisk chock ska det kompletteras med Aminoglykosider. I ”övriga” består den största ökningen av TrimSulfa.

Region Jönköpings län

Strama Jönköpings län
Samverkan mot antibiotikaresistens

Hur många rekommendationer journalförs vid antibiotikaronder?

Antal antibiotikavägledningar per tertial

Antibiotikaronder leds och utförs av Infektionskliniken och Mikrobiologen, Strama är med som en stöttande part. Den vanligaste antibiotikavägledningar som ges i journalen är byte till per oral behandling.

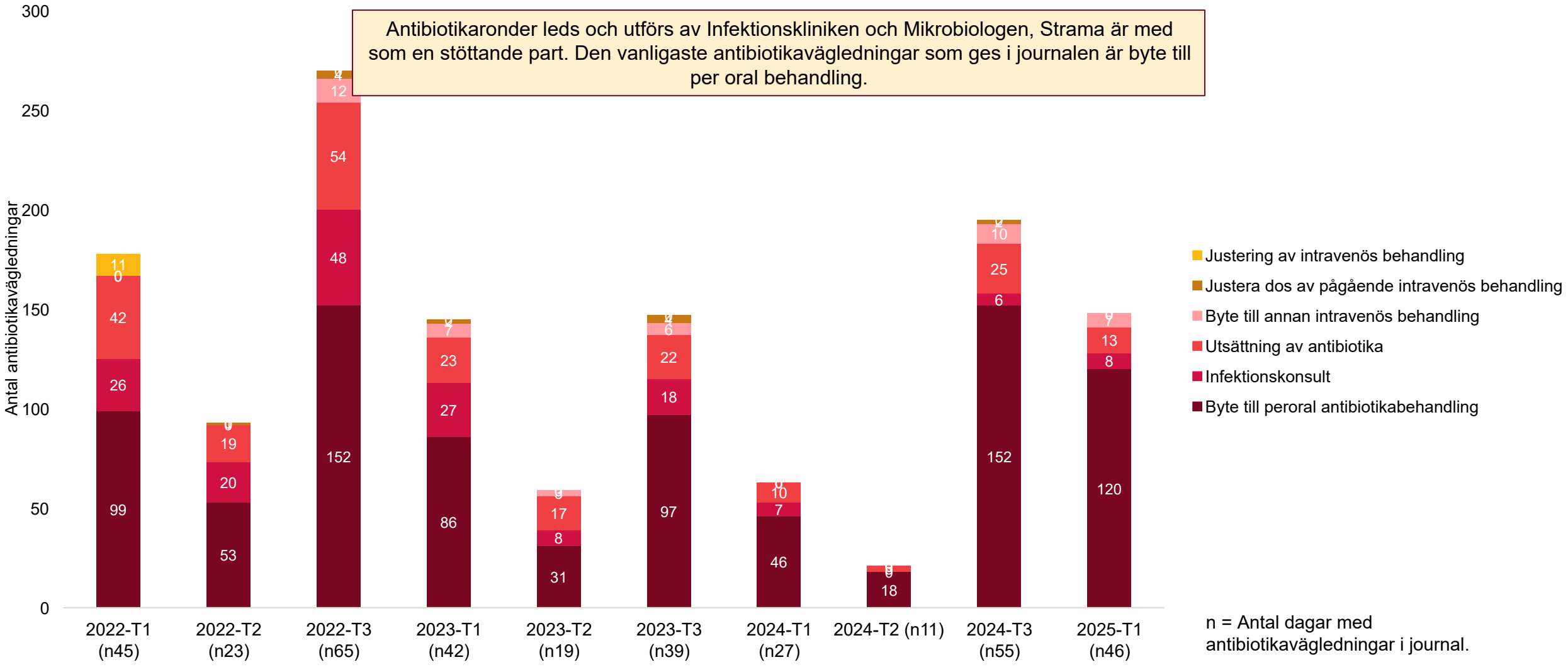

n = Antal dagar med antibiotikavägledningar i journal.

Region Jönköpings län

Resistensdata

Finns att tillgå i separat rapport, se länk på Stramas hemsida:

Antibiotikaresistens i kliniska odlingar, region Jönköping

Strama Jönköpings län

Samverkan mot antibiotikaresistens

Region Jönköpings län

www.rjl.se

Sammanställning
Carl Fridolfsson
Strama-koordinator
Carl.fridolfsson@rjl.se
010-24 (25 911)

Region
Jönköpings län